

RÄÄGU-UUETOA
TALU

RÄÄGUUETOA TALU

Rääguuetoa talu ehk rahvakeeles kutsutuna Keskküla talu peremees oli Hans Joorits. Ta oli sündinud 1882.a. Hans oli osavõtnud esimesest maailmasõjast ja kodusõjast punaste poolel. 1917.a. elevat punaste võimuorganites ametimeeski olnud. Hansul oli loomupäraselt tark mõistus ja haruldaselt hea mälu. Mida ta oli kuskil näinud või lugenud, see talle meelde jäi. Ta teadis täpselt mitu versta on ühest asulast teise, ja veek kus asub verstepost ise. Samuti teadis kui kaugele üks või teine erikalibriga suurtükk "tuld sülitab". Viimased kaks sõna on võetud Hansu kõnepruugist. Hansu tarkusi said külamehed kuulda siis, kui eldi koos ühistöödel, nagu viljamasindamisel või palgiveotalgutel. Jutulõnga Hansul jätkus alati. Hans oli kõva vaidleja ja pretsessija. Keskküla talu oli kord pooleks jaotatud. Ühte poelt pidas Hans, teise poole peremeheks oli tema õemees, keda kutsuti Juntsiks. Mis põhjusel sugulased omavahel tülli läksid seda ei tea, aga asi läks kohtusse. Lõpptulemus oli see, et Hans võitis kohtuprotsessi, õde ja õemees pidid Keskkülalt lahkuma. Kohtuotsuse põhjal kinnisvara jäänud Hansule, vallasvara aga Juntsile. Siia juurde mõned repliigid kohtuprotsessist endast, mida külamehed õlletõbi juures sageli meenutasid. Kohtus tekkinud vaidlus sepapaja pärast. Kohtuotsuse alusel pidi sepapaja hoone jääma Hansule, sisustus ehk inventar juntsile. kõik olnud selge, aga... Igas sepapajas on olemas alasi. Kas alasi on kinnis- või vallasvara? Kohtunik selgitanud, et alasi on vallasvara, Hans raiunud vastu, et on kinnisvara. Kohtunik küsinud, kuidas nii? Hans selgitanud, et alasi on paku küljes kinni ja pakk on omakorda maa sees kinni. Võit jäänud Hansule. Kohtus pakutud Hansule advokaati. Hans õelnud sellepeale, et advokaadile on mõistus pähe löödud, aga minule on ta pähe loodud, Nii, et Hans esinenud kohtus ilma advokaadita väga edukalt. Enne seda Hans uurinud siiski tsiviilõiguse raamatuid. Üks Kalbu küla noormees, Kapilitea Otte, õppinud sel ajal Tartus juurat ja tema käest Hans saanudki kasutada vastavaid raamatuid. Nii sepikoja hoone kui ka alasi koos pakuga jäänud Hansule. Sepikoda seisis püsti kuni 50-ndate aastate alguseni. Seal tegi sepatööd oma talutöö kõrval Hansu põhjapoolne naabrimees Räägukupja peremees Hermann Kõiv. Kuulus alasi-pakk on praegugi

püsti, kõrval kasvamas neer kaseke, meenutamas Keskküla kangete meeste kohtupretsessi ja külasepa Salmi Ärmanni (Hermann Kõivu) tänuväärset tööd. Hans oli üldiselt jennaka iseloomuga. Tal oli konflikte ka minu isaga. Üks juhus oli 1941.a. kui Kalbusse ehitati lennuvälja. Kennuvälja ehitus lõikas läbi meie talu põllutee. Uus põlluteelõik tuli viia läbi Hansu põllu. Millegagi ei olevat Hans nõus olnud ja naabrite vahel tekkinud tüki. Ühel päeval olnud Hans tee peal ees, kui minu isa hobusega läinud. Hans haaranud isa käest ohjad, isa omakorda rebis ohjad tagasi, andnud nendega täie naabrimehele vastu näppe ning sõitnud edasi. Hans läinud vallamajja kaebama. Mäletan, et isal oli sel teemal miilitsaga jutuaajamine (miilitsaks oli Kehtnas Kristjan Raadik või rahvapoelt kutsutuna Okka Kristu). Igatahes Hans seekord võitu ei saanud.

Pärst õemehe Juntsi lahkumist Keskkülalt, sai Hans suure talu peremeheks. Talu üldsuurus oli ca 70 ha, sellest põldu 25 ha. Hans ei olnud hingelt põllumees, ennem eleks võinud olla jurist või teadlane. Seda eeldas tema tark mõistus ja hea mälu. Talupidamine ei läinud Hansul kuigi hästi. Esiteks talu oli väga suur ja seda üritas pidada koos naisega. Lapsi neil ei olnud. Võõra tööjõu kasutamisse oli ta väga skeptiline. Tal oli põhimõte, et mille võõras teeb, selle ta kaasa viib. Keskküla talul jäi hulk põldu sööti. Seal kasvas palju maasikaid. Meil lastele olid Keskküla söödipõllud sellepärast meelispaikeadeks.

Hans oli hooajatöödega alati jännis. Viimasena lõpetas külvitööd. Viimasena lõikas vilja ja lumeyuleku eel masindas vilja. Töörabaja ta ka ei olnud. Kibedal põllutööajal läks põllumees välja väga vara. Keskhommikul tegi esimese puhkepausi. Hans seevastu alustas oma tööpäeva keskhommikul. Ka haebused olid vanad ja pikaldased.

Heenete kerrastamisse suhtus Hans tõsisemalt. Enne Teist maailmasõda lasi elumajale teha kapitaalremondi ja ehitada uue lauda.

Nõukogude võimu ajal oli Hansul raskusi normide täitmisega. Kerd öelnud ühele ametimehele: "Mis Te siit tahate, mina olen peast segane ja naine on mul jalust vigane."

Hans suri 1948.a. novembris. Siis hakati külas kelhoesi looma. Hansule korraldati üsna kerralikud matused. Lugejaks oli Kehtnasse elama asunud Venemaa eestlane Jüri Kimmel, kes mõni aeg hiljem hakkas Hansu naise Hildaga koos elama. Hildal ja Jüril sündis 1951.a. poeg, kellele pandi nimeks Aare. Hilda

oli väga kinnise ja tagasihoidliku iseloomuga inimene. Hilda ja tema uus elukaaslane Jüri naabritega läbi ei käinud. Jüri väljas tööl ei käinud, nokitses rohkem kodus. Ta rajas tallu suure õunapuuaia, milline on praeguseni säilinud. Ka mesilasi pidas. Seitsmekümnendate aastate alguses Jüri suri. Mõne aja pärast Hilda ja Aare müüsid elumaja naabrile Virkki Leenile ja kolisid ise elama Rapla lähedale Mitsurini sovhoosi. Aare on lõpetanud Röpina tehnikumi aianduse alal. Veendumustelt on ta sügavalt usklik ja usujutlustaja. Hiljem müüs Virkki Leeni Keskküla maja ühele Tallinna abielupaarile suvekoduks. Uusasukad tegid seal paljugi ära. Vana maja on nii seest kui väljast poelt saanud kerraliku välimuse. Kerrastatud on õu ja aed. 1991.a. algul tulid Keskkülää uued asunikud. Nii on lühidalt lood Rääguuetoa või Keskküla taluga.